Shoftim 32: 10:1-5 Tola and Yair

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

Structure of Perek 10

10:1-2 Tola ben Puah
10:3-5 Yair haGiladi
10:6-10 Introduction to Amon
10:11-18 Rebuke and Rehabilitation

1. Prof. Yehudah Elitzur, Daat Mikra to Shoftim pg. 112

שופטים-מנהיגים רבים עמדו להם לישראל בתקופה שבין ההתנחלות לבין ראשית המלוכה ואין ספר שופטים מספר בפרוטרוט אלא על מקצתם. אל נכון בחר כותב הספר באותם השופטים שבמעשיהם, בקורותיהם ואף בכישלונותיהם יש משום לקח לדורות... לעומת הללו אין הכתוב מאריך בשופטים שלטעמו של כותב הספר לא היה בקורותיהם משום תוספת לקח או משום גוון חדש, מיוחד... ויש מהם שהכתוב בספר שופטים מזכיר בשמם ומודיע על אודותיהם כמה פרטים בקיצור. יתכן שנהג כותב הספר כך, כדי שתהא תמונת התקופה שלמה יותר, כדי שידע הקורא שהיו שופטים רבים משבטים שונים. ואחרון כדי שלא יהפכו הדברים, עקב אופיים הסלקטיבי, למעין לקט פרשיות המונות

Many judge/leaders stood for Israel in the era between settlement and the start of the monarchy, and the book of Judges speaks in detail only of some of them. Correctly, the author chose those judges whose deeds, history and even errors included lessons for the generations... On the other hand, the text does not go on at length regarding judges who, in the thinking of the author, do not hold in their histories an additional lesson or some new and special aspect... For some of them, the book of Judges mentions their names and speaks about them in brief detail. Perhaps the author did this in order to present a more full picture of the era, so that the reader would know that there were many judges, from various tribes. And last of all, so that the story would not become, due to the selected personalities, a sort of anthology of abbreviated passages...

2. Dr. Yisrael Rosenson, הקדמה לסיפור יפתח

מקומם בספר מתאים למקומם בהיסטוריה והלקח הנלמד ממעשיהם מתאים למקומם זה... ניתן לשאול עתה מה נוכל להסיק מסדר זה... האם תולע ויאיר שחיו ופעלו מיד אחרי אבימלך למדו ויישמו את הלקחים של סיפורו, והאם יפתח ששפט מיד אחריהם הפיק לקח מקורות חייהת?

Their place in the book suits their place in history, and the story learned from their deeds suits this place... One might ask, then, what we can learn from this ordering... Did Tola and Yair, who lived and functioned right after Avimelech, learn and apply the lessons of his story? And did Yiftach, who judged right after them, draw lessons from the events of their lives?

10:1-2 Meet Tola

3. Names from Yissachar Bereishit 46:13, Bamidbar 26:23-24

4. Radak to Shoftim 10:1

כך שמו... ובמקצת הנוסחאות "בר אח אבוהי" ואם כן הוא ירצה לומר בן דוד אבימלך:

Such is his name... And in some [Aramaic] editions "son of his father's brother," in which case it means to say he was the first cousin of Avimelech.

5. Radak to Shoftim 9:22

ולפי שמלך מעצמו ולא מלך על כל ישראל לפיכך אמר "וישר". ולא אמר "וישפט" כי לא הלך בדרך טוב' ולא החזיר את ישראל למוטב: And because he reigned on his own, and not over all Israel, it said "And he mastered". And it did not say "And he judged" because he did not follow a good path, and he did not bring Israel to good conduct.

6. Radak to Shoftim 10:1

גם אבימלך הושיע את ישראל, ואף על פי שלא נזכר, כיון שאמר "אחרי אבימלך" נראה שגם הוא הושיע ישראל מיד אויביהם. ואילו לא כן לא היה אומר "אחרי" ולא היה נמנה עם שופטי ישראל ולא נאמר עליו "וישר על ישראל." Avimelech also rescued Israel. Even though it wasn't mentioned, saying "after Avimelech" shows that he had also rescued Israel from their enemies. Were it not so, it would not have said "after", and [Avimelech] would not have been counted with the judges of Israel, and it would not have said of him, "And he mastered Israel."

7. Malbim to Shoftim 10:2

כי אבימלך לא הושיע אותם רק השתרר עליהם:

For Avimelech did not rescue them; he only reigned over them.

8. Dr. Yisrael Rosenson, הקדמה לסיפור יפתח

נראה אפוא, שהכתוב בהדגישו את הצד הגיאוגרפי בסיפורם של שני האישים, ביקש, בין השאר, לרמוז על הקלות היחסית בה ניתן היה ללמוד את לקח אבימלך על בוריו... מציין הכתוב שהושיע את ישראל, ולענ"ד על רקע סיפורו של אבימלך יש לכך משמעות רבה... המשמעות היא שיש כאן מעין חזרה לתקופת השופטים אחרי אבימלך...

It appears that the text, in emphasizing the geographic element of the two men's stories, wished, among other things, to hint at the relative ease in which they could have learned proper lessons from Avimelech... The text notes that [Tola] rescued Israel, and in my humble opinion this is very meaningful against the background of Avimelech's story... The meaning is that here is a sort of return to the era of the judges after Avimelech...

10:3-5 Yair haGiladi

9. Radak to Shoftim 10:4

ספור זה להודיע סבת היותו שופט כי גדול היה ונכבד בעושר ובבנים וכבוד.

This story is to explain why he was a judge: he was great, and honoured with wealth, children and honour.

10. Ibn Ezra to Bereishit 3:1

ואל תתמה בעבור היות "ערום" אחר "ערומים", והם שני טעמים, כי באלה הצחות בלשון, כמו "בַּלְחִי הַחָּמוֹר חָמוֹר חָמֹרָתָיִם" (שופ' טו, טז), וכן "על שלשים עיירים, ושלשים עיירים להם" (שם י, ד).

Do not be surprised at having *arum* after *arumim* even though they have two different meanings. This is purity of language, like Shoftim 15:16, "*Bil'chi hachamor, chamor chamoratayim* [with the jaw of a donkey, piles upon piles]," and Shoftim 10:4...

11. Captured cities Divrei haYamim I 2:23

12. Radak to Shoftim 10:4

וה"עיר" הוא החמור הנער כמו "אסרי לגפן עירה" "ועל עיר בן אתונות." אולי הם הנבחרים בארצות ההם לרכוב. ואפשר גם כן כי עולי ימים מהם סוס יקראו גם כן "עירים"...

And the *ayar* is the young donkey, as in Bereishit 49:11 and Zecharyah 9:9. Perhaps these are choice in those lands for riding. And perhaps also because those who go to sea from those lands call horses *ayarim* too.

13. Dr. Yisrael Rosenson, הקדמה לסיפור יפתח

התמונה העולה היא של דאגה לכבוד הבנים, התרכזות בחשיבותם וחלוקת שלטון לבני המשפחה. השנייה, "להם יקראו חוות יאיר" יש אולי משום ניסיון לשמר את שם המשפחה לדורות, ולא רק להיתלות בדמותו של אחד מאבות השבט. ייתכן שכל אלו אינם דברים חמורים, אך אלו סממניה של המלוכה.

The picture created is one of concern for his children's honour, a focus on their status and dividing up power among the family. Second, "they are called *Chavot Yair*" may indicate an attempt to guard the family name for generations, and not only to tie in to the image of one of the tribal patriarchs. Perhaps all of these are not serious matters, but they are the elements of monarchy.

10:6-10 Introduction to Amon

14. Talmud, Beitzah 25b

ממשמע שנאמר "ויעזבו את ד'" איני יודע שלא עבדוהו, ומה תלמוד לומר "ולא עבדוהו"? אמר רבי אלעזר: אמר הקב"ה אפילו כתורמוס הזה ששולקין אותו שבע פעמים ואוכלין אותו בקנוח סעודה לא עשאוני בני.